

Nr 194.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till allmänt resereglemente m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 197 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 31 mars 1952, föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att *dels* utfärda allmänt resereglemente i huvudsaklig överensstämmelse med ett såsom bilaga till statsrådsprotokollet fogat författningsförslag, *dels* utfärda bestämmelser om omstationering samt om traktamente m. m. till personal i försvarets reserver och i väg- och vattenbyggnadskåren i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet anförts, *dels ock* utfärda de övergångsbestämmelser, som kan bli erforderliga i anledning av de ifrågavarande förslagen.

Beträffande lydelsen av förenämnda författningsförslag får utskottet hänvisa till propositionen.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bergh m. fl.* (I: 468) och den andra inom andra kammaren av herr *Jacobson* i Vilhelmina *m. fl.* (II: 613), i vilka hemställts, att riksdagen ville besluta sådan ändring i förslaget till allmänt resereglemente, att ersättning för »annat färdmedel» bestämmes till 20 öre per kilometer och att bestämmelse införes om ersättning för fotvandring med 30 öre per kilometer,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Lodenus* och *Werner* (I: 476) samt den andra inom andra kammaren av herr *Rubbestad m. fl.* (II: 636), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att förslaget till allmänt resereglemente m. m. antages med följande ändringar av 6 § mom. 1 och 2:

6 §.

1 mom. Resekostnadsersättning utgår enligt vad i nedanstående uppställning anges för olika färd sätt och reseklasser.

Färdsätt	Reseklass		
	I	II	III
Tåg	Avgift för 1 plats i I klass	Avgift för 1 plats i II klass	Avgift för 1 plats i III klass
Fartyg.....	Avgift för 1 hyttplats i I klass	Avgift för 1 hyttplats i II klass	
Luftfartyg, spårvagn, buss och annan bil i linjetrafik	Avgift för 1 plats		
Taxebil	Avgift för 1 person		
Egen bil, motorcykel	Enligt bestämmelser, utfärdade av Kungl. Maj:t		
Annat färdssätt.....	20 öre per km eller den högre ersättning förrättningsmannen visar sig hava utgivit.		

Vid begagnande — — — resekostnadsersättning.

Ersättning för — — — i sovvagn.

2 mom. Vid begagnande av taxebil — — — medföljt i bilen, som ersättning för utgivna drickspenningar med högst 5 % av den sammanlagda kostnaden.

Om vid gemensam — — — avsedd medresande.

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Pettersson* och *Franzén* (I: 477) samt den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i Stenkyrka m. fl. (II: 637), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att befattningshavare, stationerade på Gotland, måtte, oavsett reseklass, dels tillerkännas rätt att företa tjänsteresor med flyg och erhålla full ersättning för kostnaderna härför, dels medges rätt att vid tjänsteresa påbörja denna ett dygn tidigare än som enligt de föreslagna bestämmelserna i propositionen normalt bör ske samt i sådant fall erhålla ytterligare ett dagtraktamente och ett natttraktamente,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Braconier* väckt motion (II: 638), i vilken hemställts, att riksdagen vad angår traktamenten till personal i försvarets reserver måtte antaga det av reseersättningskommittén framlagda förslaget.

Beträffande motiveringen för de sålunda framlagda förslagen får utskottet hänvisa till motionerna I: 468, II: 636, II: 637 och II: 638.

I propositionen, som grundar sig på utredningar av 1949 års reseersättningskommitté, i det följande kallad reseersättningskommittén, framlägges förslag till nytt allmänt resereglemente. Förslaget äsyftar att i flera avseenden förenkla och förtydliga nu gällande bestämmelser och innebär i åtskilliga hänseenden en decentralisering av beslutanderätten till vederbörande myndigheter.

Bl. a. föreslås att resetraktamente och tjänstgöringstraktamente skall sammanföras till en enhetlig traktamentsform och att de nuvarande bestämmelserna om omplaceringstraktamente skall ersättas med ändrade regler om omstationering.

Flertalet av de nuvarande s. k. besparingsreglementena avses skola upphävas. I stället föreslås vissa bestämmelser, som syftar till inskränkning av rätten att erhålla traktamente vid kortvariga förrättningar. Antalet traktamentsklasser förordas minskat från fyra till tre, varjämte traktamentsbeloppen föreslås skola höjas i viss utsträckning.

Allmänna resereglementet.

Under rubriken *inledning* behandlas i propositionen vissa frågor av mera formell innebörd.

Resersättningskommittén erinrar, att det nuvarande allmänna resereglementet är fastställt av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt. Beträffande bestämmelserna om tjänstgöringstraktamente har riksdagens medverkan inskränkt sig till att i 33 § Saar intagits vissa allmänna stadganden, medan åt Kungl. Maj:t överlämnats att meddela närmare bestämmelser. Enligt kommitténs förslag skall det nuvarande allmänna resereglementet och bestämmelserna om tjänstgöringstraktamente ersättas av en ny författning med benämningen allmänt resereglemente (Arr). Kommittén har räknat med att det nya resereglementet skall utfärdas i samma ordning som det nu gällande.

I reglementet bör enligt kommitténs mening intagas endast sådana bestämmelser, som äger grundläggande betydelse, medan detaljregleringen bör ske genom tilläggbestämmelser och anvisningar, utfärdade av Kungl. Maj:t med stöd av bemyndigande i reglementet, samt — beträffande vissa frågor, som anges i reglementet — genom beslut av vederbörande myndigheter. Till ledning vid meddelandet av sistnämnda beslut bör anvisningarna innehålla allmänna riktlinjer. Det förefaller kommittén som om systemet med anvisningar i förening med myndigheternas befogenhet att i vissa hänseenden besluta efter skälighetsprövning bör kunna bidra till en minskning av det stora antal besvärs- och anmärkningsmål rörande traktamentsfrågor m. m., som f. n. årligen förekommer.

I ett stort antal *yttranden* har givits uttryck åt uppfattningen, att den allmänna uppläggningsen är rationell och ägnad att undanröja åtskilliga nu bestående tillämpningssvårigheter samt att omarbetningen lett till önskvärda förenklingar i skilda hänseenden.

Departementschefen anför följande.

Det komplex av bestämmelser, som varit föremål för översyn genom resersättningskommittén, kännetecknas av en höggradig oklarhet och bristande enhetlighet. Bestämmelsernas tillämpning har kommit att vålla därav berörd personal ett oproportionerligt omfattande arbete. Det har därför länge framstått som angeläget att inom detta område nå fram till en bättre ordning. Resersättningskommittén har valt att söka lösa uppgiften genom delvis ganska radikala åtgärder. Helt naturligt ställer det sig svårt att på förhand med någon större säkerhet bedöma, hur de föreslagna omläggningarna kommer att verka, särskilt som de förhållanden det här gäller att reglera är synnerligen skiftande. I likhet med det stora flertalet re-

missmyndigheter har jag emellertid den uppfattningen, att kommitténs principiella ställningstaganden i allmänhet är väl motiverade och att förslagen innebär inte oväsentliga fördelar gentemot nuvarande bestämmelser framför allt genom en mera konsekvent systematik och genom förenklingar i olika avseenden.

För min del anser jag en decentralisering av beslutanderätten till vederbörande myndigheter vara särskilt naturlig inom ett sådant område som det förevarande. Reseersättningskommitténs förslag härutinnan finner jag därför principiellt riktigt. Självfallet är det emellertid av väsentlig betydelse, att myndigheternas skälighetsbedömanden kommer att följa enhetliga riktlinjer. I anslutning till kammarrättens och lönenämndens yttranden vill jag understryka vikten av att myndigheterna i största möjliga utsträckning samråder i detta syfte. Reseersättningskommittén har förutsatt, att central förvaltningsmyndighet, som utfärdar tillämpningsföreskrifter till resereglementet, skall ha att insända ett exemplar av föreskrifterna till riksräkenskapsverket. Genom en sådan anordning och genom sin granskningsverksamhet torde detta ämbetsverk kunna erhålla en ganska tillfredsställande överblick över resereglementets tillämpning inom olika delar av statsförvaltningen och äga förutsättningar att genom rådgivning till myndigheterna verka för den samordning, som är önskvärd. Jag vill tillägga, att det får anses naturligt att kontakt uppehålls mellan vederbörande myndigheter och personalorganisationer i hithörande spörsmål liksom beträffande anställnings- och avlöningsvillkor i allmänhet.

Under hänvisning till det anförda förordar jag, att reseersättningskommitténs förslag med de ändringar, som jag i det följande kommer att föreslå, lägges till grund för nya bestämmelser i ämnet.

Då det gäller att taga ställning till frågan, i vilken ordning nya författningar på förevarande område skall utfärdas, synes man böra beakta den utveckling, som i motsvarande hänseende har ägt rum beträffande de statliga avlöningsreglementena. Vid utfärdandet av Saar och Arf frångick man sålunda den tidigare gällande principen, att avlöningsreglementena skulle till sin ordalydelse fastställas av riksdagen, och Kungl. Maj:t erhöi riksdagens bemyndigande att utfärda de nya reglementena i huvudsaklig överensstämmelse med framlagda författningsförslag. Kungl. Maj:t blev därigenom oförhindrad att vidtaga förtydliganden eller eljest redaktionella jämkningar i författningarna, såväl vid utfärdandet som därefter. På samma sätt har förfarits vid senare verkställda löneregleringar. Det torde få anses naturligt, att även allmänna resereglementet, vilket för flertalet förrättningsmän har karaktären av en avlöningsförfattning, utfärdas i nu angiven ordning. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t för sig utverkar bemyndigande att utfärda resereglementet i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, som jag i det följande kommer att framlägga.

Liksom hittills har varit fallet, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga tillämpningsföreskrifter till resereglementet. I fortsättningen kommer jag därför i huvudsak inte att uppehålla mig vid reseersättningskommitténs förslag beträffande tilläggsbestämmelser och anvisningar i vidare mån än förslagen motsvarar bestämmelser, som finnes intagna i det nu gällande resereglementet och alltså tidigare har varit underställda riksdagen.

Såsom av det anförda framgår kan jag inte tillstyrka den av vissa myndigheter ifrågasatta anordningen, att resereglementet och dess tilläggsbestämmelser skulle vid utredigeringen sammanföras i en författning. Mot en sådan anordning talar enligt min mening, förutom de skiljaktiga formerna för utfärdandet, att den skulle allvarligt inkräkta på överskådligheten.

Med anledning av vad generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen har anfört om ett tidsbegränsat provisorium vill jag framhålla, att man enligt min mening knappast kan utgå från att en reglering av detta slag kommer att redan från början fungera helt friktionsfritt. Snarare bör man räkna med att erfarenheterna kan ge anledning att företaga jämkningar i författnings-texten.

Under rubriken *principiella spörsmål* behandlas i propositionen syftet med resekostnadsersättning och traktamente, enhetligt traktamentsbegrepp, begreppen förrättning, tjänsteresa, tjänstgöringszon och förrättningszon, traktamentets beroende av förrättningens varaktighet, frågan om besparingsreglementen samt traktamentsbeloppen m. m.

Beträffande vad *reseersättningskommittén* uttalat och föreslagit i dessa ämnen samt innehållet i *yttrandena* däröver hänvisar utskottet till propositionen, s. 8—28.

Departementschefen anför följande.

Såsom jag inledningsvis har framhållit har jag funnit reseersättningskommitténs principiella ställningstaganden på det hela taget väl motiverade och ägnade att läggas till grund för den nyreglering på förevarande område, som av olika anledningar har ansetts påkallad. I vissa hänseenden kan jag emellertid icke helt ansluta mig till kommitténs förslag. Jag återkommer härtill i det följande.

De grundläggande principerna i det nuvarande resereglementet är att ersättning för resekostnad skall täcka de faktiska utgifterna för resa och att traktamentsersättning skall avse täckning av de *merkostnader*, som föranledes av förrättning å annan ort än det vanliga tjänstestället. Någon ändring häri har varken av kommittén åsyftats eller i remissyttrandena ifrågasatts. Denna princip har också varit vägledande vid utformandet av det förslag jag i det följande framlägger. Särskilt i fråga om traktamentsersättning kan givetvis delade meningar råda om hur bestämmelserna skall utformas och traktamentsbeloppen avvägas för att ett åläggande att utföra en förrättning å ena sidan inte skall bli ekonomiskt betungande för vederbörande och å andra sidan inte medföra en vinst för honom.

Angivna grundsatser har kommittén funnit föranleda, att det å vissa förvaltningsområden förekommande systemet med fasta resanslag i princip inte bör bibehållas. Härtill ansluter jag mig. Av praktiska skäl torde det emellertid inte vara möjligt att utan ytterligare överväganden avskaffa detta system för prästerskapets vidkommande. Som i prop. 1951: 156 har framhållits saknas i varje fall för närvarande de administrativa förutsättningarna för en övergång till att tillämpa det allmänna resereglementet för församlingspräster. Jag har för avsikt att snarast föranstalta om närmare utredning av detta spörsmål.

De nuvarande skiljaktigheterna mellan föreskrifterna om tjänstgörings-traktamente och allmänna resereglementets traktamentsbestämmelser har i tillämpningen vållat åtskilliga svårigheter och lett till föga tillfredsställande resultat. Såsom i remissyttrandena har framhållits medför reseersättningskommitténs förslag, som innebär att de båda traktamentsformerna sammanföres till en, en betydande koncentration och förenkling av bestämmelserna. Jag biträder därför kommitténs förslag i denna del. Bifalles vad jag i det följande föreslår i fråga om omstationering kommer även traktamentsformen omplaceringstraktamente att försvinna.

Då resereglementet i enlighet med vad jag i det föregående har förordat

bör avse förmånerna både vid sådan verksamhet, som motsvarar förrättning enligt nuvarande resereglemente, och vid sådan, som motsvarar tjänstgöring enligt bestämmelserna om tjänstgöringstraktamente, är det av vikt att det nya förrättningsbegreppet definieras på ett uttömmande och fullt tydligt sätt. Kommitténs förslag i detta hänseende har i några remissyttranden blivit föremål för viss kritik. Med anledning härav bör definitionen enligt min mening utformas så att med förrättning avses tjänstgöring eller uppdrag, som på grund av statlig myndighets föreskrifter eller beslut fullgöres för statens räkning annorstädes än å förrättningsmannens tjänsteställe. Denna definition utesluter tolkningen att en tjänstemans dagliga resor för inställelse till den vanliga tjänstgöringen skulle vara att betrakta som tjänsteresor. Liksom kommitténs förslag omöjliggör emellertid definitionen utbetalning av traktamente till tjänsteman, som har förflyttats till tjänst på annan ort men, innan flyttning har skett, förordnats att under viss tid alltjämt tjänstgöra i sin förut innehavda tjänst. Att medge traktamente i dylikt fall har inte synts mig påkallat. Vad som skall anses utgöra förrättningsmans tjänsteställe torde, såsom kommittén har förutsatt, få bestämmas av vederbörande myndighet med iakttagande av de närmare föreskrifter Kungl. Maj:t meddelar.

Vad angår resor för erhållande av nattkvarter och intagande av måltid har jag i motsats till reseersättningskommittén inte ansett mig kunna förorda, att bestämmelserna ges sådan utformning, att dylika resor utan vidare hänföres till kategorien tjänsteresor. Någon generell rätt till ersättning för dylika resor bör således enligt min mening icke föreligga, utan det bör läggas i vederbörande myndighets hand att avgöra, om och i vad mån det med hänsyn till förhållandena i det särskilda fallet är motiverat att resekostnadsersättning får åtnjutas.

Reseersättningskommitténs konstruktion av bestämmelserna om traktamentsfritt område anser jag vara en i stort sett tillfredsställande lösning av detta svårbemästrade problem. Vad luftfartsstyrelsen har anfört ger mig anledning att uttala, att det under vissa förhållanden säkerligen låter sig påvisa, att även denna konstruktion för olika förrättningsmän *kan* medföra ojämnheter. Det är dock inte möjligt att helt undvika sådana resultat, om man över huvud taget skall göra någon geografisk avgränsning av rätten till traktamente. En dylik avgränsning är enligt min mening ofrånkomlig, och jag anser den av kommittén härför valda metoden vara betydligt överlägsen nuvarande regler i ämnet. Luftfartsstyrelsens förslag om särskilda tjänstgöringszoner i de största städerna kan jag inte biträda. Inte heller har jag ansett mig böra ifrågasätta någon ändring beträffande tjänstgöringszonens utsträckning, som jag anser ha blivit lämpligt avvägd i kommittéförslaget.

Det är enligt min mening inte önskvärt, att i reglementet införes en undantagsbestämmelse angående rätt till traktamente inom tjänstgöringszonen, då kortaste färdvägen överstiger åtta kilometer. Emellertid torde behov av en sådan regel någon gång kunna föreligga. Jag har därför inte velat motsätta mig att vederbörande myndigheter erhåller möjlighet att i dylika fall medge undantag från huvudregeln. Jag vill dock understryka vikten av att detta bemyndigande användes endast då det kan anses påkallat av särskilda förhållanden.

Som redogörelsen för yttrandena visar, har förslaget rörande särskilda kvalifikationstider för erhållande av traktamente vid förrättningar av viss kortare varaktighet blivit föremål för mycket delade meningar. Vissa myndigheter har avstyrkt förslaget och ansett den nuvarande tre—åttatimmarsregeln böra gälla generellt. Andra myndigheter har velat mildra den föreslagna »endagsregeln» genom förkortning av den del av dagen, under vilken

den skulle tillämpas. Åter andra myndigheter har förordat en förlängning av samma tid eller av kvalifikationstiden för halvt dagtraktamente.

Med anledning av vad sålunda har framkommit finner jag det angeläget att erinra, att reseersättningskommittén har sammankopplat sitt här ifrågasvarande förslag med förslaget om avveckling av besparingsreglementena. Sistnämnda förslag är i sin tur i hög grad beroende av storleken av de traktamentsförmåner, som det allmänna resereglementet anses böra bereda.

Jag anslutar mig till kommitténs uppfattning, att en avveckling av besparingsreglementena svårigen kan komma i fråga, om den i det nuvarande allmänna resereglementet intagna tre—åttatimmarsregeln därvid skulle komma att gälla vid alla förrättningar. Om besparingsreglementena slopas, bör detta enligt min mening betraktas som en förmån, vilken kommer förrättningsmännen som grupp till godo, och denna förmån får uppväga de skärpta traktamentsvillkoren för sådana förrättningsmän, som nu inte är underkastade besparingsföreskrifter. Såsom kommittén har framhållit gäller besparingsreglementen för flertalet förrättningsmän.

Vid övervägande av förevarande spörsmål har jag kommit till den uppfattningen, att det ur flera synpunkter är önskvärt att enhetliga ersättningsgrunder kommer till användning inom så stora delar av statsförvaltningen som möjligt. En avveckling av besparingsreglementena är emellertid, i vad det gäller traktamentsersättning vid kortvariga förrättningar, knappast förenlig med de av mig i det föregående berörda grundläggande principerna för resereglementet, såvida inte traktamentsbestämmelserna i samband därmed så utformas att traktamentsersättningen vid dylika förrättningar inskränkes så att den verkligen endast täcker de merkostnader, som föranledes av förrättning å annan ort än det vanliga tjänstestället. Enligt min mening bör en tillfredsställande lösning av föreliggande problem kunna ernås genom en lämplig avvägning av dels traktamentsbeloppen och traktamentsklasserna och dels kvalifikationstiderna för erhållande av traktamente. Vad de sistnämnda angår måste samtidigt tillses att författningsföreskrifterna blir så enkla som möjligt. Den av kommittén föreslagna anordningen med olika kvalifikationstider för endagsförrättningar och flerdagarsförrättningar är väl i detta hänseende inte helt invändningsfri. Enligt min mening är emellertid de skäl, som har anförts som motivering för att kvalifikationstiderna skulle vara kortare vid flerdagarsförrättningar än vid endagsförrättningar, väl grundade. Mot kommitténs förslag att den nuvarande tre—åttatimmarsregeln skall bibehållas i fråga om flerdagarsförrättningar vill jag därför inte göra någon erinran. I fråga om endagsförrättningar däremot skulle kommitténs förslag i förening med upphävande av de allmänna besparingsreglementena innebära en så avsevärd utsträckning av rätten att erhålla traktamente att jag icke anser mig kunna biträda förslaget i dess helhet. Med hänsyn till vad som nu enligt flertalet besparingsreglementen gäller för det övervägande antalet förrättningsmän och med beaktande av vad i åtskilliga remissyttrandan har anförts vill jag i stället förordade, att rätt till traktamente vid endagsförrättning skall inträda först då mer än sex timmar i följd tagits i anspråk. Härvid bör halvt dagtraktamente utgå såvida inte bortovaron överstiger tio timmar. Dessa för endagsförrättningar förordade regler bör dock i överensstämmelse med kommitténs förslag gälla endast då fråga är om dag, varunder bortovaron från tjänstestället eller bostaden infaller mellan klockan 6 och klockan 19. Detta innebär, att sistnämnda regler blir tillämpliga för dag, då förrättningsmannen har såväl avrest från tjänstestället eller bostaden som återkommit dit mellan angivna klockslag.

Vad jag här föreslagit innebär så till vida en skärpning av bestämmelserna i det nuvarande allmänna resereglementet, att kvalifikationstiderna vid

endagsförrättningar i vissa fall har utsträckts från 3 till 6 timmar i fråga om halvt traktamente och från 8 till 10 timmar i fråga om helt traktamente. Å andra sidan medför förslaget betydande fördelar för de förrättningsmän, som nu är underkastade besparingsreglementen — vilket såsom i det föregående har framhållits är fallet beträffande flertalet statstjänstemän. Traktamente skall sålunda utgå efter de i allmänna resereglementet angivna beloppen och inte såsom hittills efter lägre belopp.

Som jag i det föregående har framhållit bör emellertid vid ställningstagandet till det föreliggande spörsmålet även beaktas storleken av traktamentsbeloppen i och för sig samt antalet traktamentsklasser och indelningen i traktamentsklasser.

Det nuvarande resereglementet, som tillkom år 1929, innehöll ursprungligen sex olika traktamentsklasser med en spännvidd mellan högsta och lägsta traktamentsklass av 15 kronor. Sedan spännvidden år 1942 minskats till 13 kronor, begränsades år 1946 i samband med en av kostnadsutvecklingen föranledd höjning av traktamentsbeloppen antalet traktamentsklasser till fyra och spännvidden till 10 kronor. Vid 1951 års riksdag beslöts med hänsyn till prisstegringarna en höjning av traktamentena enligt allmänna resereglementet med 2 kronor för natt och 2 kronor för sådan dag, varav minst 8 timmar tagits i anspråk för resa eller förrättning.

Sedan april 1951, då förslaget om sistnämnda höjning framlades, har priserna ytterligare stigit. Jag har därför funnit en viss höjning av traktamentsbeloppen åter befogad. I samband därmed har den av reseersättningskommittén berörda frågan om en begränsning av antalet traktamentsklasser ansetts böra upptagas till prövning.

Jag ansluter mig till kommitténs åsikt, att starka skäl talar för att antalet traktamentsklasser begränsas till tre genom att den lägsta klassen, till vilken i huvudsak hör tjänstemän i lönegraderna 1—10 å löneplanen nr 1, borttages och dithörande förrättningsmän hänföres till den f. n. näst lägsta klassen. Jag förordar vidare, att traktamentsbeloppen i samband härmed höjes med 4 kronor i vardera av klasserna A och B samt med 3 kronor i klassen C. Spännvidden mellan högsta och lägsta traktamentsklass blir då 8 kronor.

Liksom hittills bör det ankomma på Kungl. Maj:t att förordna om förrättningsmännens hänförande till de olika rese- och traktamentsklasserna. Jag vill dock redan i detta sammanhang nämna, att förrättningsmännen enligt min mening i princip bör fördelas å rese- och traktamentsklasserna i enlighet med det följande:

Lönegrad	Rese- och traktamentsklass
1—18 å löneplan 1	III C
19—36 å löneplan 1	II B
1—12 å löneplan 2	
37 å löneplan 1	I A
13—25 å löneplan 2	

Därest bestämmelser av den innebörd jag i det föregående har förordat meddelas, vill jag tillstyrka att besparingsreglementena upphäves.

Vid de överläggningar, som inom civildepartementet har ägt rum med statstjänstemännens huvudorganisationer, har dessa biträtt det av mig framlagda förslaget i fråga om traktamentsbelopp, antalet traktamentsklasser, indelningen i rese- och traktamentsklasser samt tidskvalifikationer för er-

hållande av traktamente. Det har därvid förutsatts, att ytterligare överläggningar skall äga rum beträffande vissa särskilda befattningshavargrupperns hänförande till rese- och traktamentsklass.

I överensstämmelse med vad departementschefen anfört har inom civildepartementet upprättats det förslag till allmänt resereglemente, vilket såsom bilaga fogats vid statsrådsprotokollet i ärendet. Av den *specialmotivering* till departementsförslaget innehåll, som lämnas i propositionen (s. 32—55), har följande avsnitt ansetts böra här återges. I övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

4 §.

Denna paragraf motsvarar 4 § i gällande allmänna resereglemente och innehåller således bestämmelser om kostnadsjämförelse vid beräkning av rese- och traktamentskostnad.

Reseersättningskommittén uttalar, att man vid avgörandet av vilken väg och vilket färd sätt som är de lämpligaste ofta synes ha begränsat sig till en ren kostnadsjämförelse mellan olika alternativ, emedan det råder en utbredd ovisshet om vilka andra faktorer än kostnaderna, som får tillmätas betydelse på grund av de i den nuvarande författningstexten ingående orden »eller eljest» och hur avvägningen mellan olika faktorer skall ske. Med understrykande av att det icke är möjligt att i resereglementet meddela bestämmelser för alla de olika fall, där tvekan kan uppkomma, utan att åt praxis måste överlämnas att komplettera de meddelade bestämmelserna, föreslår kommittén, att det ifrågasvarande författningsrummets nuvarande lydelse i huvudsak bibehålles men att exemplifierande anvisningar till det samma meddelas.

Vid bestämmandet av lämpligaste väg och färd sätt bör enligt kommittén utgångspunkten vara, vilken väg och vilket färd sätt som i och för sig är ägnade att medföra den minsta summan av resekostnadsersättning och traktamente. Avvikelser från denna väg och detta färd sätt kan emellertid för anledas av olika faktorer. Härutinnan framhåller kommittén, att ett snabbarare och dyrbarare färd sätt bör godtagas, om värdet av den arbetstid, som därigenom sparas — i princip beräknat efter förrättningsmannens daglön — uppväger merkostnaden. Det får emellertid enligt kommittén anses självfallet, att man fäster avseende vid tidsvinsten endast om denna verkligen bedömes vara av någon betydelse, och någon exakt beräkning av vare sig insparad tid eller därpå belöpande lön bör inte krävas.

Beträffande vissa andra faktorer än tidsvinsten, som bör kunna tillmätas betydelse, uttalar i betänkandet följande.

Tjänsteman är givetvis skyldig att underkasta sig det ökade ianspråktagande av hans tid, som en tjänsteresa i allmänhet medför, men å andra sidan bör eftersträvas, att genom tjänsteresan icke sker större intrång än nödvändigt i vederbörandes vanliga livsföring. Vid tillämpningen av 4 § bör myndighet följaktligen tillse, att hänsyn tages till förrättningsmannens berättigade anspråk på att åtnjuta erforderlig vila och fritid även i samband med förrättning och tjänsteresa. Det bör sålunda icke under alla omstän-

digheter krävas, att förrättningsman skall företaga resan till eller från en förrättning med sista respektive första möjliga förbindelse, exempelvis om förrättningsmannen därvid skulle behöva anträda eller avsluta resan vid en alltför oläglig tid på dygnet eller han skulle bli ur stånd att intaga måltid vid någorlunda normal tid. Icke heller bör förrättningsman utan vidare anses skyldig att använda nattåg eller, vid ogynnsam väderlek, sjöförbindelse.

Den nuvarande bestämmelsen, att förrättningsman inte på grund av vad i resereglementet stadgas är skyldig att färdas med luftfartyg, har i kommitténs förslag kompletterats så, att förrättningsman inte heller skall vara skyldig att nattetid begagna sig av spårvägs- eller busstrafik. Ändringen innebär, att förrättningsman, som under tiden mellan klockan 0 och klockan 6 har att företaga resa — t. ex. från järnvägsstation till bostaden eller till nattkvarter på förrättningsorten — äger åtnjuta resekostnadsersättning för begagnande av taxebil, även om summan av resekostnadsersättning och traktamente därigenom ökas. Enligt kommitténs mening är det knappast skäligt att i ersättningshänseende utgå från att förrättningsmannen vid ifrågavarande tid på dygnet skall underkasta sig så lång väntan, som kan följa av att spårvagns- och busstrafiken då uppehålls endast med mycket glösa turer.

Departementschefen anför följande.

Enligt gällande allmänna resereglemente är ersättningens storlek på grund av föreskrifterna i 4 § reglementet beroende av en lämplighetsprövning. Det har gjorts gällande, att dessa betydelsefulla föreskrifter är alltför allmänt avfattade för att lämna myndigheterna erforderlig ledning vid en dylik prövning, och önskemål har uttalats om mera konkreta bestämmelser. Dessa önskemål finner jag i och för sig befogade, men i likhet med reseersättningskommittén anser jag det inte vara möjligt att i reglementet meddela bestämmelser för alla de olika fall, där tvekan kan uppkomma. Kommitténs förslag om utfärdande av anvisningar synes mig vara ägnat att i många fall underlätta tillämpningen av den i bestämmelserna uttryckta jämförelseprincipen.

Vad angår spørsmålet om rätt att utfå ersättning för resa med flyg, bör enligt min mening möjlighet öppnas till införande av en sådan ordning, att jämförelse med annat färd sätt inte alltid skall behöva äga rum. Beträffande tjänsteresor med förrättningsman tillhörigt motorfordon äger Kungl. Maj:t redan nu förordna, att resekostnadsersättning skall utgå även i fall då förrättningsmannen inte enligt den förenämnda jämförelseprincipen är berättigad till ersättning för sådant färd sätt. Denna Kungl. Maj:ts befogenhet anser jag böra utvidgas till att avse även resor med flyg. Frågan, i vilken utsträckning och på vilket sätt det kan anses befogat att beträffande resor med flyg medge undantag från kostnadsjämförelse i varje särskilt fall, torde jag senare få upptaga till prövning. I första hand bör resor till och från Gotland härvid ifrågakomma.

Enligt departementsförslaget kommer den individuella skälighetsprövningen att elimineras också i ett annat, ehuru mindre betydelsefullt hänseende, nämligen genom en uttrycklig bestämmelse att förrättningsman inte skall vara skyldig att nattetid begagna sig av spårvagn eller buss i lokaltrafik.

6 §.

Förevarande paragraf motsvarar nuvarande 2 § 1 inom. samt 8 och 15 §§. För närvarande anges i 2 § 1 mom. vilken resekostnadsersättning som utgår vid olika färdsätt. Såsom färdsätt räknas även fotvandring, och ersättningen därför utgör 20 öre per kilometer.

Reseersättningskommittén framhåller, att kostnadsfaktorn vid fotvandring är så obetydlig, att man kan bortse från den, och vidare, att om förflyttning till fots är påkallad mera regelbundet eller i större omfattning, detta i de allra flesta fall beror därpå att sådan förflyttning utgör en förutsättning för arbetets utförande. Ansträngningar av ena eller andra slaget, som sammanhänger med de allmänna tjänstgöringsförhållandena, bör emellertid enligt kommitténs mening anses gottgjorda genom lönesättningen. Inom ett flertal verksamhetsområden, där förrättningar av här angiven karaktär ofta förekommer, gäller också besparingsreglementen, som inskränker eller helt eliminerar den i allmänna resereglementet medgivna rätten till resekostnadsersättning vid fotvandring. Vad åter angår fall, då förflyttning till fots inte betingas av förrättningens natur, torde fotvandring numera på grund av kommunikationsnätets utveckling förekomma i betydligt mindre omfattning än då de nu tillämpade grunderna för resekostnadsersättning tillkom. Med hänsyn till det anförda och även i viss mån i förenklingssyfte har kommittén ansett sig böra föreslå, att fotvandring i fortsättningen inte skall berättiga till resekostnadsersättning. Detta kommer i författningsförslaget till uttryck därigenom, att det i 2 § 1929 års resereglemente använda uttrycket »färdsätt» har utbytt mot »färdmedel».

Skälen för medgivande av resekostnadsersättning vid begagnande av cykel, skidor o. d. har synts kommittén vid jämförelse med övriga färdmedel inte vara särdeles starka. Vidare framhåller kommittén, att i förevarande hänseende — liksom då det gäller fotvandring — för åtskilliga stora förvaltningsområden gäller besparingsbestämmelser, enligt vilka ersättning inte alls utgår eller också utgår med högst 10 öre per kilometer. Med hänsyn till sålunda föreliggande förhållanden har kommittén ansett sig inte kunna förorda, att i det nya resereglementet stadgas högre resekostnadsersättning för färd med sådant färdmedel, som drives av förrättningsmannen personligen, än 10 öre per kilometer. Vad däremot angår sådana fall, då förrättningsmannen har att till annan utgiva gottgörelse för färdmedlets begagnande, såsom vid förflyttning med hästskjuts eller med båt, torde enligt kommittén redan de nu föreskrivna beloppen — 30 resp. 20 öre per kilometer — vara otillräckliga. Kommittén anser, att ersättning i sådana fall bör utgå med belopp motsvarande förrättningsmannens styrkta kostnad. — — —

Enligt 2 § 2 mom. 1929 års allmänna resereglemente gäller, att om vid gemensam färd användes fortskaffningsmedel, som tillhör eller disponeras av någon av förrättningsmännen, denne äger åtnjuta, förutom resekostnadsersättning för egen resa, jämväl gottgörelse med 5 öre per kilometer för varje medresande förrättningsman. Gottgörelsen har varit bestämd till nämnda belopp sedan den 1 juli 1931. Bestämmelsen torde ha praktisk bety-

delse endast vid resor med egen bil. I propositionen nr 19 till 1951 års riksdag behandlades bl. a. denna särskilda ersättning. Därvid redogjordes för uttalanden av vissa myndigheter, enligt vilka ersättningen borde reduceras. Departementschefen fann sig böra godtaga, att densamma bibehölls i avvakten på resultatet av reseersättningskommitténs arbete, även om den förefölle väl hög. Kommittén anför nu, att ifrågasvarande ersättning är större än som motiveras av den ökning i slitage och bränsleåtgång, som kan föräntas av att en eller flera personer utom föraren medföljer i bilen, men att den torde ha avvägrats på sätt som skett för att stimulera till anordnande av samåkning. Mot en nedsättning anser kommittén tala att ersättningsbeloppet har stått oförändrat sedan år 1931 och att realvärdet följaktligen har inte betydligt minskat. Vid kommitténs överläggningar med personalorganisationerna har dessa bestämt motsatt sig en sänkning. Efter övervägande av olika synpunkter på frågan och med beaktande av att denna är av förhållandevis liten ekonomisk betydelse för statsverket, har kommittén inte funnit tillräckliga skäl föreligga att föreslå ändring på denna punkt.

I den nyssnämnda propositionen redovisades ett uttalande av Statstjänstemännens riksförbund, att vid tillämpningen av det här berörda stadgandet borde såsom förrättningsman räknas jämväl medresande, vilken vore stadd i statens ärenden men på vilken resereglementets bestämmelser inte ägde tillämpning. Departementschefen förklarade sig anse, att med prövningen av detta förslag borde anstå, till dess kommitténs förslag föreläge. Detta sistnämnda förslag innebär, att — liksom vid samåkning med taxebil — sådan hos staten anställd medresande, som utan att vara förrättningsman deltagar i förrättning, skall i förevarande hänseende likställas med förrättningsman.

Departementschefen anför bl. a. följande.

I fråga om resekostnadsersättningens storlek vid begagnande av »annat färdmedel» har jag ansett mig böra förorda kommittéförslaget. I likhet med kommittén vill jag erinra att enligt åtskilliga besparingsreglementen ersättning vid nyttjande av cykel eller skidor f. n. inte alls utgår eller också utgår med högst 10 öre per kilometer. Ehuru förslaget innebär en sänkning i förhållande till ersättningsbeloppet enligt nuvarande allmänna resereglemente, kommer det därför att för stora grupper av förrättningsmän medföra oförändrade eller ökade förmåner.

Med hänsyn till vad kommittén har anfört anser jag det böra godtagas, att den särskilda ersättningen vid samåkning bibehålles vid nuvarande belopp. Jag ansluter mig också till kommitténs förslag rörande avgränsningen av de kategorier av medresande, för vilka ersättningen skall få åtnjutas. Någon sådan ytterligare utvidgning, som har ifrågasatts i vissa yttranden, har jag alltså inte funnit påkallad.

9 §.

Innehållet i denna paragraf grundar sig på en överarbetning av de bestämmelser i 18 § nuvarande resereglemente, enligt vilka traktamente för natt under vissa omständigheter inte utgår eller utgår med reducerat belopp. Dessa bestämmelser avser dels fall, då förrättningsman av staten beredes

inkvartering kostnadsfritt eller mot viss avgift, dels ock fall, då han på statens bekostnad innehar sovplats på tåg eller liggplats på fartyg.

Beträffande frågan, huruvida ett av myndighet lämnat erbjudande om inkvartering bör påverka rätten till nattraktamente, oavsett inkvarteringsstandard, framhåller *reseersättningskommittén* bl. a., att med inkvartering inte bör avses vilket av staten tillhandahållet nattlogi som helst. Man bör rimligtvis kunna fordra, att bäddad sängplats, tvättanordning, uppvärmning, belysning och städning ingår i förmånen. Med hänsyn härtill har kommittén ansett sig böra i den förevarande bestämmelsen begagna uttrycket »godtagbar inkvartering». Härmed har kommittén endast avsett att markera, att vissa minimikrav på inkvarteringskvalitet bör uppställas; den närmare utformningen av dessa krav anses böra variera med hänsyn till olika av kommittén exemplifierade faktorer. Kommittén utgår från att frågan regleras av vederbörande myndigheter efter förhandlingar med berörda personalorganisationer och att meningsskiljaktigheter härigenom i stort sett skall kunna undvikas.

Huruvida förrättningsman, som har erbjudits men avvisat viss inkvartering, det oaktat skall äga uppbära nattraktamente enligt vanliga grunder, får enligt kommittén bli beroende av om den erbjudna inkvarteringen varit godtagbar eller inte. I det förra fallet bör, med hänsyn till de kostnader det medför för staten att hålla rum för här ifrågavarande ändamål, intet nattraktamente utgå. Om åter den avvisade inkvarteringen inte har varit att betrakta som godtagbar, anser kommittén, att nattraktamente bör utgå med hänsyn till de kostnader förrättningsmannen måste vidkännas för att själv anskaffa logi.

Kommittén uttalar sig vidare om spörsmålet, huruvida förrättningsman, som har begagnat sig av anvisad inkvartering, oaktat denna icke har varit att betrakta som godtagbar, skall äga uppbära nattraktamente helt eller delvis. Mot ett dylikt medgivande talar, att förrättningsmannen inte vidkännes någon sådan kostnad, för vilken nattraktamentet är avsett. Emellertid anser kommittén lämplighets- och billighetsskäl överväga de principiella betänkligheterna och föreslår, att nattraktamente skall utgå i här avsedda fall.

Rikets allmänna kartverk har uttalat tvekan om det befogade i att förrättningsman, som har utnyttjat en icke godtagbar inkvartering, skall äga åtnjuta nattraktamente. Utan att framställa erinran mot denna princip i och för sig har *överbefälhavaren*, *statens lönenämnd* och *järnvägsstyrelsen* uttalat sig för att förrättningsmannen i sådana fall skall ha att erlagga någon avgift för inkvarteringen.

Departementschefen anför följande.

Kommitténs förslag i fråga om rätt till nattraktamente i de fall då myndighet erbjuder förrättningsmannen inkvartering kan jag inte till alla delar biträda. Med hänsyn till ändamålet med traktamente kan jag nämligen inte tillstyrka att helt nattraktamente i vissa fall skall få uppbäras av den som har begagnat sig av dylik inkvartering. Enligt min mening bör en närmare anslutning till nu gällande bestämmelser i ämnet eftersträvas.

Sålunda bör såsom huvudregel gälla, att nattractamente, om myndighet erbjuder förrättningsmannen inkvartering, inte utgår med högre belopp än det myndigheten betingar sig för inkvarteringen.

Liksom kommittén anser jag emellertid, att undantag från nämnda huvudregel skall kunna göras i vissa fall då den erbjudna inkvarteringen inte håller viss standard. Oreducerat traktamente bör sålunda enligt min mening utgå, om den tillhandahållna inkvarteringen inte är av sådan beskaffenhet att den skäligen borde ha godtagits, och förrättningsmannen ej heller har begagnat sig av erbjudandet. Vid bedömandet av huruvida viss inkvartering är av angivna beskaffenhet eller inte torde ledning kunna erhållas av kommitténs uttalanden. I tillämpningsföreskrifterna till resereglementet bör också, såsom kommittén har förutsatt, meddelas vissa riktklinjer för dessa bedömanden. Det synes mig böra övervägas, huruvida inte i samband därmed skulle kunna anges vissa allmänna minimikrav på inkvartering. I likhet med kommittén finner jag det vara lämpligt och önskvärt, att myndigheternas beslut i förevarande frågor föregås av förhandlingar med vederbörande personalorganisationer.

För *vissa bestämmelser i det nuvarande resereglementet, som saknar motsvarighet i departementsföreslaget*, har å s. 56—58 i propositionen lämnats en redogörelse, till vilken torde få hänvisas.

Stationeringsort och omplaceringstraktamente.

Genom prop. 1946: 274 inhämtade Kungl. Maj:t riksdagens bemyndigande att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen hade förordats besluta om särskilda förmåner åt befattningshavare, som efter omplacering från en stationerings- eller förläggningssort till en annan inte hade kunnat anskaffa familjebostad på den nya stationerings- eller förläggningssorten. I propositionen uttalades, att förmånerna i fråga borde omfatta rätt att åtnjuta lön enligt den för den tidigare stationeringsorten gällande ortgruppen samt tjänstgöringstraktamente. Det syntes vara till fyllest, att traktamentet som regel utginge med det reducerade belopp, som enligt vederbörlig traktamentstabell från och med 16:e dygnet gällde för befattningshavare utan eget hushåll. Därvid förutsattes, att gottgörelse för dubbelhyra enligt flyttningsersättningskungörelsen inte skulle utgå för tid, varunder tjänstgöringstraktamente uppbares. Förmånerna syntes i regel inte böra få åtnjutas under längre tid än sex månader. Utformningen av de närmare förutsättningarna för att utfå förmånerna borde få ankomma på Kungl. Maj:t. Sedan riksdagen genom skrivelse nr 430 hade lämnat det begärda bemyndigandet, utfärdades kungörelsen 1947: 18 angående omplaceringstraktamente åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

Reseersättningskommittén uttalar, att föreskrifterna i kungörelsen angående omplaceringstraktamente reellt sett utgör en komplettering av bestämmelserna om stationeringsort och innebär, att verkningarna av en omstationering i princip upphäves för den tid den genom kungörelsen medgivna för-

månén utgår. Rätten att åtnjuta omplaceringstraktamente har emellertid förknippats med villkor, vilkas uppfyllande i praktiken har vållat besvärligheter, och detta särskilda traktamente har ansetts innebära en otillräcklig kompensation för de merkostnader, som en omstationering på grund av svårigheterna att få bostad numera vanligen medför.

Av det anförda finner kommittén framgå, att det man har velat vinna genom införandet av rätten till omplaceringstraktamente, d. v. s. en neutralisering av de genom bostadsläget framkallade olägenheterna, även kan vinnas genom en omarbetning av gällande bestämmelser om stationeringsort. Denna omarbetning går i korthet ut på att man under vissa förutsättningar framskjuter tidpunkten för ändringen av stationeringsorten. En sådan anordning innebär, att särskilda bestämmelser om omplaceringstraktamente inte blir erforderliga. Vid det förhållandet, att stationeringsorten kan bibehållas, kan nämligen traktamentsförmånerna regleras på samma sätt som vid förrättningar i allmänhet. Den förenkling, som härigenom åstadkommes, synes kommittén bli till fördel både för vederbörande myndigheter och för de enskilda tjänstemännen.

Departementschefen anför följande.

Under de år som har förflutit, sedan kungörelsen angående omplaceringstraktamente tillkom, har det i ett stort antal fall befunnits skäligt att genom särskilda medgivanden förlänga den i kungörelsen angivna maximtiden för åtnjutande av förmånen i fråga eller dispensera från villkoret, att vederbörandes familj skall ha kvarblivit på den tidigare stationeringsorten. Vissa tolkningssvårigheter har vidare föranlett utfärdandet av ett cirkulär (1950: 531) till statsmyndigheterna om kungörelsens tillämpning, i stort sett grundat på ett av reseersättningskommittén framlagt förslag. En i och för sig erforderlig omarbetning av själva bestämmelserna har emellertid inte kommit till stånd, emedan den har ansetts lämpligen böra samordnas med översynen av allmänna resereglementet och bestämmelserna om tjänstgöringstraktamente.

Reseersättningskommitténs föreliggande förslag innebär en omläggning i systematiskt hänseende och i samband därmed en utvidgning av kretsen av ersättningsberättigade tjänstemän, vissa höjningar av traktamentsbeloppen och fördubbling av den tid, under vilken omplaceringstraktamente kan utgå utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande. Vidare förordas i kommittéförslaget borttagande av det nyssnämnda villkoret angående familjens kvarblivande på den förutvarande stationeringsorten.

Mot principlösningen, att de formella förutsättningarna för medgivande av traktamente i samband med befördran eller förflyttning till annan ort skall tillskapas genom anstånd med omstationering, har jag ingenting att erinra. I övrigt anser jag mig emellertid böra förorda vissa avvikelser från kommitténs förslag.

Omplaceringstraktamente kan enligt nuvarande bestämmelser utgå endast till befattningshavare med eget hushåll. Tillräckliga skäl synes mig knappast föreligga för att den särskilda förmån det här gäller skall tillerkännas även andra tjänstemän. Dessa torde nämligen få anses skäligen tillgodosedda genom möjligheten att erhålla flyttningersättning. Då jag vidare delar försvarets civilförvaltnings uppfattning, att kritiken mot gällande bestämmelser har riktat sig mera mot att omplaceringstraktamente normalt inte kan utgå för längre tid än sex månader än mot traktamen-

tets storlek, bör enligt min mening nuvarande grunder så till vida bibehållas att efter en tid av tre månader till tjänsteman, som har erhållit anstånd med omstationering, det för tjänsteman utan eget hushåll tillämpliga traktementsbeloppet skall utgå.

Erforderliga bestämmelser i ämnet torde få intagas i tilläggsbestämmelserna till avlöningsreglementet och resereglementet.

Tjänstemännens huvudorganisationer har vid de förut nämnda överläggningarna biträtt vad jag här har förordat.

Traktamente till personal i försvarets reserver.

Enligt reservbefälskungörelserna för armén, marinen och flygvapnet (1943: 815—817) äger personal i reserv, som har eget hushåll och fullgör densamma enligt vederbörlig kungörelse åliggande tjänstgöring utom bostadsorten under sådana förhållanden, att det vanliga kvarteret icke kan bibehållas, uppbära lön efter den ortsgrupp, till vilken vederbörandes mantalsskrivningsort hänföres, ävensom reservbefälstraktamente. Detta traktamente utgår efter tjänstegrad med lägst 5 och högst 8 kronor för dygn — utan uppdelning på natt och dag — och får åtnjutas för högst 60 dygn under en och samma tjänstgöringsperiod. Personal utan eget hushåll uppbär lön efter den ortsgrupp, till vilken förläggningsorten för det förband, vid vilket tjänstgöringen äger rum, är hänförd. Sistnämnda personal har inte rätt till reservbefälstraktamente.

Vid tjänstgöring utom den ort, till vilken vederbörande har inkallats till tjänstgöring, äger de för personal på aktiv stat gällande bestämmelserna om tjänstgöringstraktamente motsvarande tillämpning för reservpersonalen.

De grunder, för vilka här redogjorts, har godkänts av 1943 års riksdag efter förslag i propositionen nr 143. Bestämmelser av samma innehåll har sedermera, i enlighet med av riksdagen lämnat bemyndigande, meddelats i kungörelsen angående väg- och vattenbyggnadskåren (1951:497). Den särskilda traktementsförmånen benämnes där befälstraktamente.

Reseersättningskommittén har i skrivelse den 29 februari 1952 framlagt förslag angående traktamente m. m. för personal i försvarets reserver.

I fråga om lönen anser kommittén, att den bör för all personal i reserv utgå efter bostadsortens ortsgrupp, emedan det är bostadsortens dyrortsförhållanden som normerar de vanliga utgifterna. Som bostadsort bör anses kyrkobokföringsorten, vilken enligt kommitténs mening torde bättre än mantalsskrivningsorten svara mot de faktiska bosättningsförhållandena.

Vad härefter angår traktamente, framhåller kommittén, att reservpersonalen hittills visserligen i princip har ansetts böra kompenseras för de särskilda utgifter, som uppkommer vid tjänstgöring utom bostadsorten, men att utgifterna i fråga beträffande personal utan eget hushåll inte har ansetts vara av sådan betydelse, att kompensation bör beredas denna kategori. Kommittén anser emellertid för sin del, att utgifterna vid tjänstgöring utom bostadsorten är i stort sett desamma för reservpersonal utan eget hushåll som för andra tjänstemän utan eget hushåll. Enligt kommitténs mening

kan det sålunda inte förutsättas, att reservpersonalen frånträder eller uthyr sin ordinarie bostad under tiden för fredstjänstgöring, som avses i reservbefälskungörelserna. Kommittén ansluter sig därför till ett av försvarsväsendets lönenämnd på sin tid gjort uttalande, att med avseende på rätten att åtnjuta traktamente åtskillnad inte bör göras mellan reservpersonal med och utan eget hushåll.

De merkostnader, som åsamkas reservpersonal under tjänstgöring vid vilken det vanliga kvarteret inte kan bibehållas, torde enligt kommittén inte avsevärt skilja sig från dem, som personal på aktiv stat nödgas vidkännas vid tjänstgöring utom stationeringsorten. Kommittén förordar därför, att i stället för nu gällande särskilda bestämmelser om reservbefälstraktamente de allmänna traktamentsbestämmelserna i princip göres tillämpliga på reservpersonal såväl med som utan eget hushåll även vid tjänstgöring på den ort, till vilken vederbörande har inkallats, om denna ort är så belägen att det vanliga kvarteret inte kan bibehållas såsom nattkvarter.

Reservbefälstraktamentets belopp har i propositionen 1943:143 motive-rats bl. a. därmed, att reservpersonalen på förhand äger kännedom om den tjänstgöring, varom fråga är, såväl till omfattning som beträffande tid och plats. Denna omständighet bör även enligt kommitténs mening tagas i beaktande vid avvägningen av traktamentsersättningens storlek. Härom anför kommittén, att då det bör vara möjligt för vederbörande att vidtaga åtgärder för att nedbringa de särskilda kostnaderna redan från tjänstgöringens början, anledning inte synes föreligga att medge högre traktamentsersättning för de första femton dyggen än för tiden därefter. Där- emot uttalar kommittén, att förhandskännedomen om tjänstgöringen inte motiverar någon nedsättning av de s. k. 16:e-dygnstraktamentena. Dessa traktamentsbelopp är nämligen avvägda med hänsyn till att vederbörande vid längre tids tjänstgöring på en och samma ort har haft viss tid till för-fogande för att träffa anstalter för nedbringande av kostnaderna för inkvar-tering och förplägnad.

Beträffande bestämmelsen, att reservbefälstraktamente inte får utgå för längre tid än 60 dygn under en och samma tjänstgöringsperiod, har i pro- positionen 1943:143 framhållits, att denna undantagsbestämmelse har be- tydelse bara för vissa personalkategorier vid marinen, för vilka längre freds- tjänstgöringsperioder än 60 dagar kan ifrågakomma. Kommittén förklarar sig inte anse det troligt, att reservpersonalen har större möjligheter än an- nan personal att nedbringa kostnaderna vid tjänstgöring av angiven varak- lighet. Enligt kommitténs mening bör bestämmelsen därför utgå.

I yttranden över kommitténs förslag framhålles följande.

Överbefälhavaren, som i ärendet har hört försvarsgrenscheferna, har för- klarat sig dela kommitténs synpunkter och tillstyrka dess förslag, även om kommitténs motiv för traktamentsbeloppens bestämmande inte kan anses helt bärande; enligt överbefälhavarens mening har nämligen reservperso- nalen i allmänhet inte större förhandskännedom om tid och plats för tjänst- göringen än den aktiva personalen och därför inte större möjligheter än

denna att planlägga sina bostads- och utspisningsförhållanden. I yttrandet har framhållits, att förslaget medför förenklingar, som underlättar handläggningen av ifrågavarande ärenden. Beträffande lönen har överbefälhavaren uttalat, att denna bör beräknas efter högsta ortsgrupp för den reservpersonal, som mera stadigvarande har sin verksamhet förlagd till utlandet.

Försvarets civilförvaltning har förklarat sig biträda kommitténs förslag rörande lörens beräkning och har funnit det ur skilda synpunkter vara att föredraga, att de allmänna fraktamentsbestämmelserna i princip göres tillämpliga på reservpersonalen, framför att systemet med särskilda reservbefälstraktamenten bibehålles. Enligt civilförvaltningens mening gör sig emellertid de skäl alltjämt gällande, som har motiverat att reservpersonalen under tjänstgöring kommer i åtnjutande av traktamente efter mera restriktiva grunder än som tillämpas beträffande motsvarande förmån till den aktiva personalen. Ämbetsverket — som delar kommitténs uppfattning att traktamente bör utgå även till anställningshavare utan eget hushåll — har ansett det vara tillräckligt, att traktamentet för all reservpersonal vid tjänstgöring inom inkallelseortens tjänstgöringszon bestämmes till belopp, som gäller för tjänstemän utan eget hushåll. Mot upphävandet av begränsningen till 60 dygn har civilförvaltningen inte ansett något vara att erinra.

Civilförvaltningen har föreslagit införandet av bestämmelser därom, att den som är inkallad till annan ort än bostadsorten men kan bibehålla sitt vanliga nattkvarter skall erhålla kompensation för resorna mellan detta och tjänstgöringsplatsen, dock inom ramen för nattractamentets belopp.

Enligt av civilförvaltningen gjorda beräkningar skulle kommitténs förslag medföra att traktamentskostnaderna fördubblas, under det att civilförvaltningens förslag skulle innebära en ökning av nämnda kostnader med 60 å 70 procent.

Statskontoret har anfört, att de nu gällande ersättningsgrunderna måste betraktas som förhållandevis restriktiva. Ämbetsverket har emellertid förklarat sig dela den av civilförvaltningen uttalade uppfattningen, att skälen för att beträffande reservpersonalen tillämpas mera restriktiva grunder än för den aktiva personalen alltjämt gör sig gällande. I enlighet härmed har statskontoret biträtt civilförvaltningens förslag i vad det avser traktamente till personal med eget hushåll. Däremot har statskontoret ansett tillräckliga skäl inte finnas att för personal utan eget hushåll medge traktamente efter enahanda grunder som för personal med eget hushåll. Statskontoret har erinrat om reseersättningskommitténs uttalande, att det inte torde kunna förutsättas att reservpersonalen frånträder eller uthyr sin ordinarie bostad under tiden för fredstjänstgöringen, men anfört, att några direkta merkostnader för förplägnad som regel knappast synes kunna beräknas uppkomma. Mot bakgrunden härav har statskontoret föreslagit, att reservpersonal, som inte har eget hushåll, under fredstjänstgöringen endast tillförsäkras det för natt utgående s. k. 16:e-dygnstraktamentet.

I övrigt har statskontoret anslutit sig till vad civilförvaltningen har anfört i sitt yttrande.

Departementschefen anför följande.

Jag anser det vara lämpligt, att såsom reseersättningskommittén har föreslagit traktamentsförhållandena för personal i försvarets reserver under författningsenligt åliggande tjänstgöring närmare anpassas efter de allmänt gällande bestämmelserna om traktamente. Jag förordar alltså i princip, att åtgärder vidtages i detta syfte. Detta innebär bl. a., att traktamente vid tjänstgöring på inkallelseorten skall kunna utgå även till personal utan eget hushåll. På de skäl som försvarets civilförvaltning och statskontoret har anfört finner jag det emellertid motiverat, att förmånerna begränsas i högre grad än enligt kommittéförslaget. För min del anser jag statskontorets förslag innebära en lämplig avvägning av kompensationen för de merkostnader, som i allmänhet kan beräknas uppkomma för reservpersonalen vid fredstjänstgöring. Jag tillstyrker detta förslag och vill därvid framhålla, att detsamma, ehuru mera restriktivt än kommittéförslaget, medför betydande förbättringar från den berörda personalens synpunkt. Vid bifall till vad jag nu har anfört kommer sålunda att utgå s. k. 16:e-dygnstraktamente med belopp, som gäller för tjänstemän utan eget hushåll. Reservpersonal utan eget hushåll kommer dock endast att erhålla dylikt traktamente för natt. Den nuvarande begränsningen till 60 dygn upphäves.

Det torde kunna förekomma, att en anställningshavare anses lämpligen kunna begagna sitt vanliga kvarter som nattkvarter även om det är beläget ganska långt från tjänstgöringsplatsen. Med tanke på sådana fall synes det mig vara motiverat att införa rätt till resekostnadsersättning enligt allmänna resereglementet vid färd mellan tjänstgöringsplatsen och det vanliga kvarteret. Jag förordar emellertid den begränsningen, att ersättning får utgå endast om kvarteret är beläget utom tjänstgöringszonen. Vidare bör resekostnadsersättningen icke få överstiga nattractamentets belopp.

Mot kommitténs förslag rörande den ortsgrupp, efter vilken reservpersonalens löner skall beräknas, har jag inte funnit anledning till erinran. Någon särbestämelse för reservpersonal, som har sin civila verksamhet förlagd till utlandet, finner jag inte påkallad.

Överläggningar i ämnet har ägt rum med representanter för Centralstyrelsen för de svenska reservofficersförbunden och Svenska reservunderofficersförbundet. Därvid har från organisationernas sida yrkats, att reseersättningskommitténs förslag i fråga om traktamenten till reservbefäl skulle genomföras. Såsom av det föregående framgår har jag inte ansett mig kunna helt tillmötesgå detta yrkande.

Utskottet.

Såsom departementschefen framhållit, måste det ställa sig svårt att på förhand bedöma verkningarna av de tämligen genomgripande ändringar, som i propositionen föreslås på grundval av den verkställda översynen av allmänna resereglementet m. fl. författningar. Det synes emellertid utskottet uppenbart, att denna översyn, allmänt sett, resulterat i enklare och mera konsekventa regler än de nuvarande. I likhet med departementschefen anser utskottet det vara principiellt riktigt, att myndigheterna får större frihet än nu att besluta i hithörande ämnen med hänsyn till de särskilda förhållanden, som kan föreligga i det enskilda fallet. Utskottet vill emellertid

understryka vad departementschefen uttalat om betydelsen av att myndigheternas skälighetsbedömanden kommer att följa enhetliga riktlinjer.

Vad i propositionen anförts om ordningen för utfärdandet av *allmänna resereglementet* har icke givit utskottet anledning till erinran.

Att en enhetlig traktamentsform införes, finner utskottet rationellt. De nya s. k. tids- och avståndsreglerna för rätt till traktamente synes utskottet vara väl motiverade och ägnade att i allmänhet leda till sakligt mera tillfredsställande resultat än motsvarande nu gällande bestämmelser.

Förslagen rörande traktamentenas belopp och traktamentsklassernas antal samt om slopande av systemet med besparingsreglementen bör enligt utskottets mening godtagas.

I 4 § av det nuvarande resereglementet finns meddelade vissa allmänna föreskrifter, som har avgörande betydelse vid fastställandet av en förrättningsmans ersättning. Med ledning av dessa föreskrifter skall bl. a. avgöras, huruvida i fall, då det i och för sig är tänkbart att välja mellan olika färd-sätt, ersättning får utgå för ett färd-sätt, som är dyrare än de övriga men medför tidsvinst. Föreskrifterna skall sålunda tillämpas, då fråga uppkommer om anlitan- de av flyg vid tjänsteresa. Enligt det föreliggande förslaget skall de nuvarande, allmänt hållna bestämmelserna i huvudsak bibehållas men kompletteras av anvisningar för tillämpningen. I propositionen har återgivits uttalanden av 1949 års reseersättningskommitté angående olika faktorer, som enligt kommitténs uppfattning bör tillmätas betydelse vid tillämpningen av förevarande bestämmelser i det nya reglementet. Därvid har kommittén bl. a. förklarat sig anse, att hänsyn bör tagas till förrättningsmannens berättigade anspråk på att åtnjuta erforderlig vila och fritid även i samband med förrättning och tjänsteresa.

I motionerna I: 477 och II: 637 har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att befattningshavare, stationerade på Gotland, måtte oavsett reseklass dels tillerkännas rätt att företa tjänsteresor med flyg och erhålla full ersättning för kostnaderna härför, dels ock medges rätt att vid tjänsteresa påbörja denna ett dygn tidigare än som enligt de föreslagna bestämmelserna i propositionen normalt bör ske samt i sådant fall erhålla ytterligare ett dagtraktamente och ett natttraktamente.

Såsom framgår av det föregående har departementschefen ansett Kungl. Maj:t böra erhålla befogenhet att medge, att ersättning må utgå för resa, som företagits med flyg, utan att kostnadsjämförelse skall behöva äga rum. Departementschefen har därvid ansett resor till och från Gotland böra ifrågakomma i första hand. Man kan således räkna med att åtgärder vidtages från Kungl. Maj:ts sida, genom vilka syftet med motionerna uppnås, till den del de avser flygresor. Vad härefter angår förmånerna i samband med fartygsresor, lär det med hänsyn till den förebragta motiveringen till 4 § reglementsförslaget komma att ligga i vederbörande myndigheters hand att tillämpa paragrafens bestämmelser på sådant sätt, att förrättningsmannens berättigade anspråk i förevarande hänseende blir skäliigen tillgodosedda. På grund av det anförda får utskottet föreslå, att motionerna I: 477 och II: 637 icke må av riksdagen bifallas.

Enligt 6 § i det vid propositionen fogade författningsförslaget skall den nuvarande resekostnadsersättningen vid fotvandring (20 öre per kilometer) slopas och ersättningen vid begagnande av »annat färdmedel» — cykel, skidor osv. — sänkas från 20 till 10 öre per kilometer. En annan ändring, som framgår av nämnda paragraf, är att förrättningsman avses kunna erhålla gottgörelse för utgivna drickspengar med högst 10 procent i stället för som nu högst 5 procent av kostnaden vid begagnande av taxebil. I motionerna I: 468 och II: 613 har hemställts, att riksdagen ville besluta sådan ändring i förslaget, att bestämmelse införes om ersättning för fotvandring med 30 öre per kilometer och att ersättning för »annat färdmedel» bestämmes till 20 öre per kilometer. Liknande ändringsförslag har framlagts i motionerna I: 476 och II: 636, enligt vilka den nuvarande ersättningen för »annat färdmedel» — innefattande såväl fotvandring som begagnande av »annat färdmedel» — bör bestämmas till 20 öre per kilometer. De båda sistnämnda motionerna innefattar också ett yrkande om att ersättningen för utgivna drickspengar alltjämt skall maximeras till 5 procent.

Utskottet har för sin del funnit bärande skäl vara anförda för de i propositionen föreslagna ändringar, om vilka här är fråga. Vad först beträffar spørsmålet om resekostnadsersättning vid förflyttning till fots, vill utskottet erinra om den grundläggande principen, att ändamålet med resekostnadsersättning är att bereda förrättningsman skälig ersättning för de kostnader, som resa till och från förrättning betingar. I den mån fråga endast är om kortare eller tillfälligt förekommande förflyttningar till fots, torde med denna utgångspunkt anledning saknas att medge resekostnadsersättning. Om åter dylik förflyttning påkallas mera regelbundet eller i större omfattning, kan väl göras gällande, att vissa kostnader åsamkas förrättningsmannen. Dessa bör emellertid enligt utskottets mening, liksom de med förflyttningen förenade ansträngningarna, anses sammanhänga med de allmänna tjänstgöringsförhållandena samt beaktas vid lönesättningen och gottgöras genom denna.

I fråga om ersättningen vid begagnande av cykel, skidor o. d. färdmedel kan utskottet icke finna annat än att uppkommande kostnader blir väl gottgjorda även med det i propositionen föreslagna lägre beloppet, vilket för övrigt, som departementschefen framhållit, redan nu gäller enligt åtskilliga besparingsreglementen.

Beträffande ersättning för drickspengar framhålles i propositionen, att vid inkomsttaxeringen förutsattes att trafikchaufför haft vissa inkomster av drickspengar. En i reseersättningskommitténs betänkande (SOU 1952: 6, s. 101) redovisad undersökning visar, att man därvid i åtskilliga fall utgår från en så hög procentsats som åtta.

Med hänsyn till vad nu anförts avstyrker utskottet motionerna I: 468 och II: 613 samt I: 476 och II: 636.

I det nya resereglementet saknas motsvarighet till bestämmelsen i 13 § av det nuvarande reglementet, att resekostnadsersättning ej utgår för sådan förflyttning till fots eller medelst resdon, drivet av förrättningsmannen per-

sonligen, som till följd av förrättnings natur måste äga rum under själva förrättningen. Häremot är i och för sig icke något att erinra från utskottets sida. Ändringen i fråga synes dock kunna medföra, att ersättningen för färd med cykel eller skidor debiteras i större utsträckning än hittills. Bl. a. på grund härav kunde det förtjäna övervägas att införa någon förenklad form för beredande av ersättning för dessa färdsätt. Utskottet har emellertid uppmärksammat, att i förenämnda kommittébetänkande (s. 93) rekommenderats en utvidgad tillämpning av det inom vissa verk förekommande systemet, att cyklar och skidor anskaffas av verket och tillhandahålles personalen för tjänstebruk. I den mån så sker, kommer resekostnadsersättning icke att utgå. Vad sålunda föreslagits synes utskottet lämpligt.

Under 9 § i reglementsförslaget har intagits bestämmelser om natrakta- mente i fall, då myndighet erbjuder förrättningsman inkvartering i lokal, som myndigheten disponerar. Enligt dessa bestämmelser skall förrättnings- man, som begagnar sig av dylik inkvartering, icke äga uppbära natrakta- mente med högre belopp än myndigheten betingar sig för inkvarteringen, och detta oavsett dess standard. Om han däremot avvisar en inkvartering, som icke är av sådan beskaffenhet att den skäligen borde ha godtagits, skall han äga uppbära traktamente utan sådan inskränkning. Enligt utskottets me- ning finns från rent principiella synpunkter icke anledning till erinran mot förslaget. Det synes likväl kunna ifrågasättas, om icke en mera praktisk lös- ning vore, att traktamente finge utgå med eljest tillämpligt belopp även då ett erbjudande om en »icke godtagbar» inkvartering utnyttjas men att för- rättningssmannen skulle ha att erlägga avgift till myndigheten. Utskottet har emellertid icke ansett sig böra föreslå riksdagen att besluta om en dylik ändring utan förordar, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan närmare erfarenheter vunnits, taga ställning till frågan, huruvida en om- reglering i den av utskottet antydda riktningen bör komma till stånd.

I fråga om *traktamente till personal i försvarets reserver* innebär propo- sitionen vissa begränsningar i förhållande till vad reseersättningskommittén föreslagit. Sålunda skall anställningshavare med eget hushåll enligt pro- positionen erhålla s. k. sextondygnsstraktamente med belopp, som eljest gäller för tjänsteman utan eget hushåll, och till anställningshavare utan eget hushåll skall enligt propositionen utgå sådant traktamente endast för natt.

I motionen II: 638 har hemställts, att riksdagen vad angår traktamenten till personal i försvarets reserver måtte antaga det av reseersättningskom- mittén framlagda förslaget, innebärande att traktamente till såväl anställ- ningshavare med som anställningshavare utan eget hushåll skall utgå med de belopp för natt respektive dag, som fr. o. m. sextonde dygnet gäller för tjänstemän i allmänhet.

Utskottet är väl medvetet om att de nu utgående reservbefälstraktamen- tena framstår som låga, varför en icke alltför obetydlig höjning även enligt utskottets mening är påkallad. Som departementschefen framhållit, innebär också det i propositionen framlagda förslaget betydande förbättringar för personalen; bl. a. kommer traktamente för natt att utgå till anställningsha-

vare utan eget hushåll, vilken kategori hittills varit helt utesluten från rätt till reservbefälstraktamente. För beredande av skälig ersättning för de merkostnader, som i allmänhet kan beräknas uppkomma för vederbörande vid fredstjänstgöring, kan det å andra sidan enligt utskottets mening icke anses erforderligt att gå längre i ökningen av ifrågavarande förmåner än departementschefen föreslagit. Utskottet kan därför icke tillstyrka bifall till motionen II: 638.

Beträffande *propositionen i övrigt* har granskningen av förslagen icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Det synes utskottet lämpligt, att det nya allmänna resereglementet träder i kraft den 1 januari 1953.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 477 och II: 637 icke må av riksdagen bifallas;

II. beträffande ersättning för »annat färdmedel» och för fotvandring, att riksdagen må, med avslag å motionerna I: 468 och II: 613 samt I: 476 och II: 636, sistnämnda båda motioner såvitt här är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;

III. att motionerna I: 476 och II: 636, i vad de icke behandlats under II., icke må av riksdagen bifallas;

IV. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, bemyndiga Kungl. Maj:t att med beaktande av vad utskottet anfört utfärda allmänt resereglemente i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga till statsrådsprotokollet över civilärenden för den 31 mars 1952 fogade författningsförslaget;

V. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser om omstationering i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll anfört;

VI. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 638, bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser om traktamente m. m. till personal i försvarets reserver och i väg- och vattenbyggnadskåren i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll anfört;

VII. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som kan bli erforderliga i anledning av ifrågavarande förslag.

Stockholm den 4 november 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar Leander, Eric Ericson, Pålsson, Näsström, Sundelin, Bergh, Hesselbom, Edvin Thun, Söderquist och Fridolf Jansson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmborg i Skövde, Bergström, Svensson i Grönvik, Andersson i Malmö, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Lindholm, Rubbestad, Staxäng, Bergstrand, Svensson i Alingsås, Gustafsson i Stockholm och Nihlfors.

Reservationer

1) av herrar *Pålsson, Bergh, Fridolf Jansson, Svensson* i Grönvik, *Boman* i Kieryd och *Rubbestad*, vilka ansett,

dels att de delar av utskottets yttrande på s. 21, som börjar med orden »Utskottet har» och slutar med orden »åtskilliga besparingsreglementen» samt börjar med orden »Med hänsyn» och slutar med orden »och II: 636», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet har funnit bärande skäl tala för de i motionerna I: 468 och II: 613 påyrkade ändringarna och föreslår alltså, att ersättning för annat färdmedel bestämmes till 20 öre per km och att bestämmelse införes om ersättning för fotvandring med 30 öre per km. Utskottet tillstyrker således bifall till förenämnda båda motioner. Härigenom får syftet med motionerna I: 476 och II: 636, i vad de avse ersättning för annat färdmedel, anses tillgodosett.»

dels att utskottets hemställan under II. bort ha följande lydelse:

»II. beträffande ersättning för 'annat färdmedel' och för fotvandring, att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 468 och II: 613 samt i anledning av motionerna I: 476 och II: 636, sistnämnda båda motioner såvitt här är i fråga, godkänna vad utskottet anfört.»

dels ock att utskottets hemställan under IV. bort ha följande lydelse:

»IV. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, bemyndiga Kungl. Maj:t att med beaktande av vad utskottet anfört utfärda allmänt resereglemente i huvudsaklig överensstämmelse med det såsom bilaga till statsrådsprotokollet över civilärenden för den 31 mars 1952 fogade författningsförslaget.»

2) av fröken *Andersson*, herrar *Sundelin, Bergh, Söderquist, Skoglund* i Doverstorp, *Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd, *Staxäng, Bergstrand* och *Nihlfors*, vilka beträffande traktamente till personal i försvarets reserver ansett, att utskottet bort tillstyrka motionen II: 638 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 22 och 23, som börjar med orden »Utskottet är» och slutar med »motionen II: 638», bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill framhålla, att de nu utgående reservbefälstraktamentena är mycket låga i jämförelse med dem, som utgår till andra tjänstemannakategorier, liksom att reservbefälstraktamente över huvud taget icke utgår till personal utan eget hushåll. Oaktat departementschefens förslag innebär relativt sett betydande förbättringar, skulle trots detta reservpersonalen alltjämt komma att vara oförmånligare ställd i traktamentshänseende än tjänstemän i allmänhet. Utskottet finner i likhet med motionären, att de skäl, som ansetts böra föranleda en sådan mera restriktiv utformning av reservpersonalens traktamentsvillkor, icke tillräckligt tydligt framgår av propositionen. Då utskottet för sin del icke kan finna de föreslagna särskilda reduktionerna beträffande nämnda personal vara sakligt motiverade, tillstyrker utskottet bifall till motionen II: 638.»

dels ock utskottets hemställan under VI. bort ha följande lydelse:

»VI. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 638, bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda bestämnelser om traktamente m. m. till personal i försvarets reserver och i väg- och vattenbyggnadskåren i huvudsaklig överensstämmelse med vad utskottet anfört.»